

NIGÉRIA VÁLASZT – ÚJRÁZIK-E GOODLUCK JONATHAN?

TARRÓSY ISTVÁN

Buhari vs. Jonathan

2015 első fele egy tucat afrikai ország számára új választásokról szól: többek között Nigéria, Burundi, Tanzánia, Zambia, Etiópia, Guinea, Togo választói adhatják le szavazataikat új parlamenti képviselőkre vagy éppen az állam új elnökére. Nigéria jelenlegi első számú vezetője, Goodluck Jonathan ismét indult, szeretne hatalomban maradni. Miközben az 57 éves keresztény Jonathan újabb négyéves ciklusra tervez, hogy végrehajthassa a beígért (fejlődési) „fordulatot”, az ellenzék északi muszlim jelöltje, Muhammadu Buhari éppen a valóra nem váltott ígéretekért kérte számon az elnökön. Jonathan kampányfőnöke, Femi Fani-Kayode Buharit az ország egységére nézve „hatalmas veszélyként” aposztrofálta, olyan hiteltelen személynek titulálta, aki 1999 óta negyedszer méretteti meg magát, és már újbóli feltűnése is „egy olyan ocsmány múlt visszatérését sejteti, amelyet legjobb elfelejteni.”¹

Sok fiatal nigériai frusztrált, ugyanis az elmúlt néhány évben súlyos mértékben nőtt a fiatalkorú munkanélküliek száma.² A Brookings Intézet 2014. szeptemberi elemzése szerint a rohamos mértékben növekvő arányszám mérséklésére megalkotott kormányzati intézkedések azonnali munkalehetőségeket jelentettek fiatalok ezreinek a mezőgazdaságban.³ A képzettebbek azonban nem elégedettek a volumenrel és a lehetőségekkel. Ráadásul, diplomájuk megszerzését követően a felsőfokú végzettséggel rendelkező fiatalok 20 százaléka akár 5 évig sem tud állandó jövedelemtermelő tevékenységet folytatni. Az alábbi táblázat a problémát gender-dimenzióban és földrajzi értelemben is jelzi a 2008–2012 időszakra vonatkozóan.

Év	Női fiatalkorú munkanélküliek százalékos aránya	Vidéken élő fiatalkorú munkanélküliek aránya
2008	58,5	54,7
2009	57,8	50,8
2010	54,5	47,6
2011	50,8	59,9
2012	55,4	53,2

Forrás: NISER⁴, 2013

< Goodluck Jonathan Obama amerikai elnökkel a 2010-es washingtoni Nukleáris Biztonság Csúcs-találkozón.

Forrás: dilemmadotnet.files.wordpress.com

A probléma középpontjában egy meglehetősen összetett képet látunk: egyrészt a nigériai társadalom évi 3,5 százalékos termékenységi „sebességgel” gyarapszik; másrészt az oktatási rendszer minőségének fejlesztése hosszú távú küzdelmeket rejt magában – jelenleg is kevés a tanár, illetve nincs elég megfelelő színvonalú tananyag; harmadrészt a városi–vidéki „szembenállás” tovább tetézi a nehézségeket, hiszen a rurális területeken mind a fizikai, mind a humán oktatási infrastruktúra lényegesen szegényesebb, mint a városokban.

Az anyagi biztonságon túl a Boko Haram szélsőséges iszlamista szervezetnek az ország északi, északkeleti részén folytatott elborzasztó tevékenysége joggal kelt félelmet sokakban. Jonathan elnök eddigi, a szervezet visszaszorítására irányuló politikáját kevesen tartják kielégítőnek (elegendőnek). Öt év alatt a Boko Haram miatt „már több mint tízezren hunytak el az országban, és közel másfél millió ember volt kénytelen elhagyni lakhelyét.”⁵ Jonathan kihívója természetesen a szélsőséges akciók megállításáért akar küzdeni, és ígéretet tett arra, hogy harcolni fog a Boko Haram ellen, amennyiben megkapja a szavazópolgárok többségének bizalmát.

Buhari ezen túlmenően a következő ígéreteket⁶ fogalmazta meg:

- a négy legnagyobb ellenzéki párt koalíciós formációjaként az All Progressives Congress (ACP) biztosítja a kormányzat hatékony(abb) működését;
- visszaszorítja a nigériai fejlődést gátló korrupciót;
- a korrupció elleni harc eredményeként realizálható megtakarításokat a mezőgazdasági és az ipari szektorokat, valamint a biztonságot érintő beruházásokra fordítja.

Obasanjo közbelép?

A későbbi elemzések a mostani választási vetélkedésben bizonnyal emlékezetes momentumként említik majd a volt elnök Olusegun Obasanjo⁷ „betámadását”,

Obasanjo 5 kérdése Jonathanhoz

1. Vajon nem egyezett bele abba [2011 februárjában], hogy csupán egy elnöki ciklust vállal?⁹
2. Milyen indokot hozott fel az akkori beszélgetésünk során, amikor megkérdeztem Öntől, hogy miért nem fojtja el azonnal a Boko Haram tevékenységét? Talán nem jeleztem Önnek, hogy amennyiben nem teszi ezt, bumerángxként fog visszahullani Önre és az országra?
3. Mi történt Nigéria devizatartalékával és a belső tartalékokkal (Sovereign Wealth Fund, SWF)?
4. Adott-e engedélyt a Niger-delta militáns csoportjainak (nevezetesen a Dokubónak és Tompolónak), hogy magáncégek nevében fegyvereket importáljanak? Ha igen, mi volt ennek az oka?
5. Vajon nem történt-e levélváltás az Ön hivatala és az Amerikai Egyesült Államok konzulátusa között egy bizonyos Buruji Kashamu személy ügyében, akit drogcsempészettel vádoltak meg? Miért nevezte ki ugyanezt a személyt a PDP dél-nyugati vezetőjének ahelyett, hogy átadta volna az USA-nak? Vajon a PDP automatikusan szenátusi helyet biztosított egy körözött és elítélt drogbárónak?

amely 5 provokatív kérdés megfogalmazásában öltött testet a 2015. január 12-i Obasanjo–Jonathan találkozón. A tudósítások szerint olyan volt a szituáció, mintha Obasanjo bírósági tanúvallomás formájában vonta volna kérdőre Jonathant – kérdései megfogalmazásakor a bíróság előtt elvárt fogadalom szövegét is idézte, elvárva a hivatalban lévő elnöktől, hogy a legjobb tudomása és lelkiismerete szerint „az igazat és csakis az igazat” mondja el, és ebből semmit sem hallgat el.⁸

A két jelentős katolikus vezető társaságában lefolyt feszült találkozón Jonathan nem válaszolt egyik kérdésre sem, inkább a még mindig meghatározó politikai és társadalmi befolyással bíró Obasanjo megbocsátását és támogatását kérte újraválasztásához.¹⁰ Kettejük viszonya 2011 után romlott meg, melyet követően Obasanjo lemondott a PDP kvázi pártigazgatói (Chairman of the Board of Trustees) funkciójáról.

Ígéreték – teljesítmények

Obasanjo kérdései annak tudatában is lényegesek, hogy 2011-es hivatalba lépését követően Jonathan elnök ambiciózus terveinek „kulcsszavai a munkahelyteremtés, a gazdasági növekedés felpörgetése, a bankrendszer reformja, a hazai energiaszektor privatizálása, az infrastruktúra és a mezőgazdaság fejlesztése, valamint az olajeladásokból származó jövedelem tisztességes(ebb) felhasználása volt[ak]” (Neszmélyi, 2012: 65). Jonathan vezetése alatt, Neszmélyi György meglátását relevánsnak gondolva, Nigéria az elmúlt években jórészt csak követte a terrorcselekményeket, nem volt képes magához ragadni az irányítást, egyúttal pedig „olyan stratégiát kidol-

▲ *Obasanjo kérdőre vonta Jonathant. Forrás: www.newsday.com.ng*

gozni, amely a két nagy vallási közösség jövőbeli békés egymás mellett élését képes lenne garantálni” (Uo: 70).

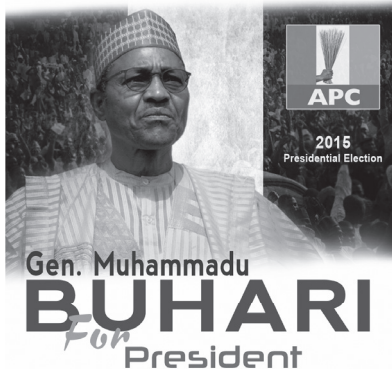
Mindezekre pedig nagy szüksége van a nyugat-afrikai országnak, különösen akkor, amikor a legfrissebb adatok szerint Nigéria gazdasági teljesítménye 2014-ben erősebb volt, mint a Dél-afrikai Köztársaságé. Mára Nigéria Afrika legnagyobb, a világ 26. legnagyobb GDP-vel rendelkező gazdasága (a 2015. január eleji számítások 510 milliárd amerikai dollárt mutattak) – valós lehet az a felvetés tehát, hogy a G20-ak csoport tagjává váljon (akár „kiütve” Dél-Afrikát). A hatalmas lehetőségek és fejlődés előtt álló országban azonban rendet kell tenni, legelőször is belső rendre van szükség – vallják az elemzők. Továbbá, a makro indikátorok mellett ezúttal is meg kell vizsgálnunk a mikro környezetet, gazdasági teljesítményt is. Ez utóbbi tekintetében, ahogyan arról Andy Nssien tudósít, a 2013. decemberben mért közel 2900 dolláros per capita GDP (ugyan javult az előző évhez képest) jelentősen elmarad a dél-afrikai adattól, a 11 500 USD-tól (még India is 4000 USD per capita GDP-vel rendelkezik).¹¹ Nigéria a 45. legszegényebb állam a világon.¹²

Mire számíthat Nigéria a választások után?

Kétségtelenül pozitívként értékelhetjük, hogy ezidáig a katonai diktatúrák uralmának 1999-es megdöntését követően Nigéria egyik fő jellemzője a folyamatos civil uralom volt (Richard, 2014: 68). Ugyan Goodluck Jonathan 2011-ben csak egy ciklust ígért választóinak, 2015. február 14-én újabb négyéves mandátumot akar szerezni, és így hatalomban maradni, a katonai junta visszatérése nem jön szóba. Sajnos azonban, vélekedik Richard Ingwe, a University of Calabar oktatója, Jonathan pártjának és magának az elnöknek az ígéretei túl lassan érnek célba, Jonathant pedig inkább olyannak gondolja a társadalom egy jelentős része, aki „a korrupció racionalizálásával, nem pedig annak megfékezésével, eltörlésével foglalkozik.”¹³ E kérdés kapcsán pedig Buhari imidzse sokkal tetszetősebb: őt

„A hatalmas lehetőségek és fejlődés előtt álló országban rendet kell tenni, legelőször is belső rendre van szükség – vallják az elemzők.”

ALL PROGRESSIVE CONGRESS

▲ Buhari egyik választási fotója.

Forrás: www.beemzjoint.com

GYFT 2015 - Goodluck Initiative For Transformation shared a photo. September 6

#BringBackGoodluck2015

www.gift2015.org

▲ Legyen Jonathan újból elnök! – egy szellemes kampányfogással...(nem mindenki szerint).

Forrás: files.cameroonwebnews.com

az emberek keménynek tartják, olyanak, aki nem tűri a korrupciót és a fegyelmezetlenséget a közigazgatásban, államigazgatásban. A nemzetbiztonságra oly súlyos árnyékot vető Boko Haram-jelenség mindenkit félelemmel és kétségekkel tölt el. A választópolgárok joggal bizonytalanok Jonathan újabb ígéreteit illetően a szélsőséges iszlamisták elleni harcban, ugyanakkor Buharinak sem hisznek a krízis megfelelőbb kezelésére tett javaslatai kapcsán. Ami pedig az ország gazdasági fejlődésének lehetőségét, főként annak regionális környezetét, nemzetközi kontextusát illeti, Jonathan elnök a Nyugat-afrikai Államok Gazdasági Közösségében (ECOWAS) és az Afrikai Unió (AU) kereteiben ügyesen, gazdasági-katonai súlyának megfelelően politizált, folytatva az Obasanjo-éra alatt megerősödött gazdaságdiplomáciát, mely azonban az országon belül erősödő feszültségekre nem volt képes választ adni. A külső szereplők közül az ázsiai (elsősorban kínai és indiai) és közlekeleti kapcsolatok egyre fontosabbá váltak Nigéria számára (is), különösen az ország energiabiztonságát megerősítve, energia-mátrixának diverzifikálását elősegítve. A 2006-ban még Obasanjo által indított atomenergia-program tervei szerint idénre 40 ezer megawatt teljesítményt kellene produkálnia két nagy atomerőműnek, ám 2014 áprilisi tudósítások szerint az első erőmű 2020-ra készülhet el.¹⁴ Mellettük pedig további alternatív energiaforrások bevonásához szükséges infrastruktúrafejlesztést is meghatározott az akkori kormányzat.¹⁵ E fejlesztések folytatása mindenképpen a politikai napirend része marad, hiszen a 2014 utolsó negyedében folyamatosan eső nyersolaj-árak, továbbá az USA saját palaolaj-készletének masszivitása Nigériának egyáltalán nem kedvez. Az USA Energiaügyi Minisztériumának információs osztálya adatai határozott visszaesésről adnak tanúbizonyságot: míg az amerikai import a csúcson, 2007 márciusában majdnem 42 millió hordót jelentett évente, addig 2014 augusztusára 1,5 millió hordóra apadt – szinte teljesen megszűnt.¹⁶ Akárki is lesz Nigéria újabb elnöke, e kérdéssel határozottan foglalkoznia kell. Hasonló határozott-

▲ *Nigériai fiatal és a bizonytalan jövő. Forrás: istockphoto*

ságot fog igényelni az új elnöktől a fiatal munkanélküliség visszaszorítása, mely csak akkor lehet sikeres, ha nem csupán az ifjúságpolitika oldaláról, hanem az oktatás- és képzés-politika, valamint a munkaerőpiaci feltételek javítása oldaláról együttesen, összetetten közelítik meg. A terrorizmus, a szélsőséges cselekmények visszaszorítása azonban nem egyedül Nigéria, hanem az egész térség és a nemzetközi közösség közös érdeke, és azért, hogy láthatóan Nigéria önmaga nem képes a megoldásra, további összefogást igényel. ☀

■ **„A választópolgárok joggal bizonytalanok Jonathan újabb ígéreteit illetően a szélsőséges iszlamisták elleni harcban, ugyanakkor Buharinak sem hisznek a krízis megfelelőbb kezelésére tett javaslatait kapcsán.”**

Jegyzetek

- 1 Nigerian president begins re-election campaign – The Guardian, 2015.01.08. Elérés: <http://www.theguardian.com/world/2015/jan/08/nigerian-president-goodluck-jonathan-reelection-campaign>
- 2 A világ legfiatalabb korfájú kontinensén a majdnem 180 milliós Nigéria lakosságának fele 15–34 éves korú. (National Population Commission, 2013).
- 3 Lásd: Akande, Tunji: Youth Unemployment in Nigeria: A Situation Analysis – Brookings, Africa in Focus. 2014.09.23. Elérés: <http://www.brookings.edu/blogs/africa-in-focus/posts/2014/09/23-youth-unemployment-nigeria-akande>
- 4 Nigerian Institute of Social and Economic Research
- 5 Lásd: Molnár Zsolt: Legvéresebb napjait éli Nigéria – lemeszárolt egy teljes falut a Boko Haram – Kitekintő, 2015.01.10. Elérés: http://kitekinto.hu/afrika/2015/01/10/legveresebb_napjait_eli_nigeria__lemeszarolt_egy_teljes_falut_a_boko_haram/#.VLfBcEvn_lc
- 6 Lásd: Boko Haram: Buhari promises to fight terrorist group – Channels TV, 2015.01.10. Elérés: <http://www.channelstv.com/2015/01/10/boko-haram-buhari-promises-fight-terrorist-group/>
- 7 A joruba származású Obasanjo kétszer is Nigéria elnöke volt: először katonai vezetőként 1976 és 1979 között, majd demokratikusán megválasztott államfőként 1999 és 2007 között, kitöltve az alkotmányban rögzített maximális két elnöki terminust. 2003-as újraválasztásakor éppen az ellene elindult Buharit győzte le a szavazatok közel 62 százalékának megszerzésével.
- 8 Lásd: Five Questions Obasanjo Asked Jonathan During their Meeting in Abeokuta – News Days, 2015.01.15. Elérés: <http://www.newsday.com.ng/five-questions-obasanjo-asked-jonathan-during-their-meeting-in-abeokuta/>
- 9 A BBC tudósítása szerint 2011-ben Jonathan egy terminust ígért a választóknak, lásd: Nigerian President Goodluck Jonathan to seek one term – BBC News Africa, 2011.02.01. Elérés: <http://www.bbc.co.uk/news/world-africa-12339017>
- 10 Jonathan's Reponse to Obasanjo's Five Questions – News Day, 2015.01.16. Elérés: <http://www.newsday.com.ng/jonathans-response-to-obasanjos-five-questions/>
- 11 Lásd még részletesebben: Aftermath of GDP rebasing: Nigeria eligible for G20? – Daily Independent, 2015.01.17. Elérés: <http://dailyindependentnig.com/2014/04/aftermath-gdp-rebasing-nigeria-eligible-g20/>
- 12 <https://www.gfmag.com/global-data/economic-data/the-poorest-countries-in-the-world>
- 13 A szerző interjúja Richard Ingwével, 2015.01.17.
- 14 Nigeria Intensifies Arrangements for Nuclear Power Development – This Day Live, 2014.04.01. Elérés: <http://www.thisdaylive.com/articles/nigeria-intensifies-arrangements-for-nuclear-power-development/175027/>
- 15 Lásd erről részletesebben: Radics M. Péter: Atomenergia Nigériában: iráni segítséggel? – Kitekintő, 2010.03.17. Elérés: http://kitekinto.hu/afrika/2010/03/17/atomenergia_nigeriaban_irani_segitseggel/#.VLpyAUvn_lc
- 16 További információért lásd: Falling crude oil prices and Nigeria's response – The Guardian, 2014.11.03. Elérés: <http://nrguardiannews.com/news/national-news/185308-falling-crude-oil-prices-and-nigeria-s-response?ref=hihidnews>

Felhasznált irodalom

- Joseph, Richard (2014): „Growth, Security, and Democracy in Africa”. Journal of Democracy. Vol. 25., No. 4. October, 61-75. pp.
- Neszmélyi György (2012): „Nigéria perspektívái: kibontakozás és káosz vagy terrorizmus?”. Nemzet és Biztonság. Vol. 5., No. 2. március, 64-71. pp.

A szerzőről

PhD. (politikatudomány)

Afrika-kutató, egyetemi adjunktus

Pécsi Tudományegyetem

Bölcsészettudományi Kar

About the Author

Ph.D. in Political Science

Africanist, assistant professor

University of Pécs

Faculty of Humanities

tarrosy.istvan@pte.hu

English Abstract

Nigeria votes – Will Jonathan Goodluck Get Re-elected?

On February 14, 2015 Nigerian voters will again go to the polls to choose from the incumbent president or a former military dictator. Many think—especially the numerous young people of the federal country—neither of them would be good for the coming years. High youth unemployment, rampant corruption and the Boko Haram insurgency—all are among the heavy challenges the forthcoming president must face for his 4-year term. What about national and regional security and Nigeria's place and role in the continent and beyond? All these will be determined by the new course, and how it will be seen, interpreted and accepted by the citizens of Nigeria and the external actors of the international scene. The paper offers an analysis of the major questions of the elections.

*„Az, hogy kivel utazol, legalább annyira fontos, mint az, hogy mivel.”
(Publilius Syrus)*

ysstrans systrians systrian

rans systrians systrians

ysstrans systrians systrian